

**2-мавзу.ТУПРОҚ ПАЙДО
БЎЛИШ ЖАРАЁНЛАРИНИНГ
УМУМИЙ СХЕМАСИ.ТУПРОҚ
ПАЙДО ҚИЛУВЧИ ОМИЛЛАР**

- 1. Тупроқ пайдо бўлиш жараёнининг умумий схемаси.
- 2. Тупроқ генезиси, эволюцияси ва тупроқ зоналари бўйича В.В.Докучаев таълимоти.
- 3. Тупроқ пайдо қилувчи омиллар.
- 4. Тупроқлар классификацияси(Россия ва чет давлатлар тупроқлари классификацияси.)

РЕЖА;

Ўқув машғулотига таълим технологияси модели

Мавзу-2-ТУПРОҚ ПАЙДО БЎЛИШ ЖАРАЁНЛАРИНИНГ УМУМИЙ СХЕМАСИ.ТУПРОҚ ПАЙДО ҚИЛУВЧИ ОМИЛЛАР

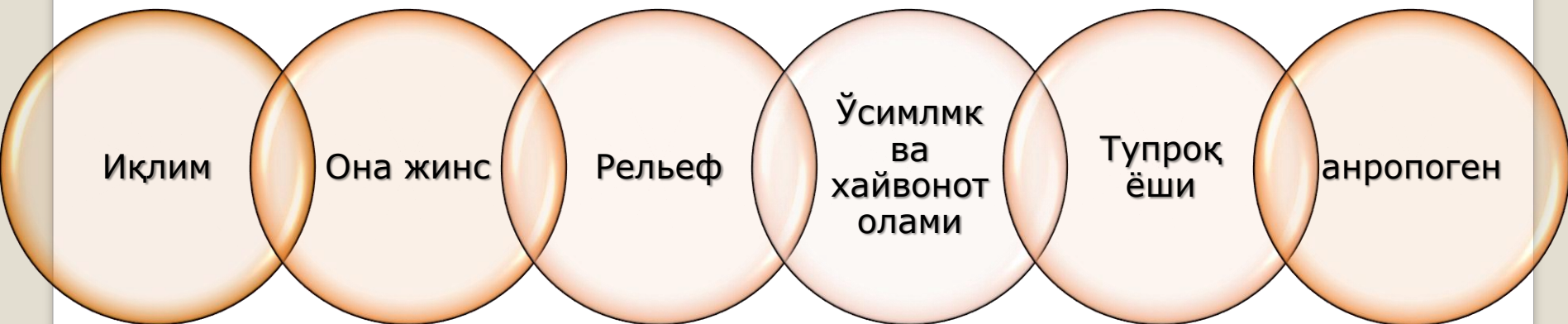
Вақт: 80 минут	Талабалар сони:60
Ўқув машғулотининг шакли ва тури	Маъруза (<u>ахборотли</u>)
Маъруза режаси / ўқув машғулотининг тузилиши	1. Тупроқ пайдо бўлиш жараёнининг умумий схемаси. 2. Тупроқ генезиси, эволюцияси ва тупроқ зоналари бўйича В.В.Доқучаев таълимоти. 3. Тупроқ пайдо қилувчи омиллар. 4. Тупроқлар классификацияси(Россия ва чет давлатлар тупроқлари классификацияси.)
Ўқув машғулотининг мақсади: Тупроқ структураси, тупроқ физикавий хоссалари ва сув хоссалари бўйича талабалар билимини шакллантириш.	
Педагогик вазифалар: 1.Тупроқ пайдо бўлиш жараёнининг умумий схемаси. 2. Тупроқ генезиси, эволюцияси ва тупроқ зоналари бўйича В.В.Доқучаев таълимоти. 3. Тупроқ пайдо қилувчи омиллар. 4. Тупроқлар классификацияси(Россия ва чет давлатлар тупроқлари классификацияси.)ни тушунтириш.	Ўқув фаолияти натижалари: Тупроқлар классификацияси(Россия ва чет давлатлар тупроқлари классификацияси.)
Таълим усуллари	Маъруза, савол - жавоб, аклий хужум ва бошқа.
Таълим шакли	Оммавий
Таълим воситалари	Маъруза матини,доска,бор,ведиопректир ва техника воситалари
Таълим бериш шароити	Маълум техника воситалари билан жиҳозланган хоналар.
Мониторинг ва баҳолаш	Оғзаки суров тезкор суров ва бошқалар.

2-мавзу. Ўқув машғулотидаги технологик харитаси

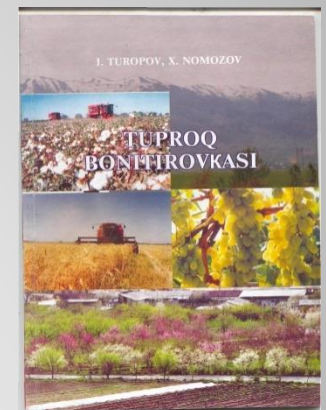
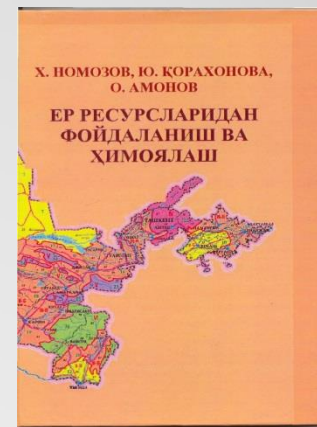
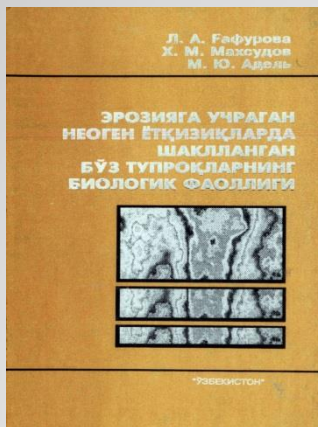
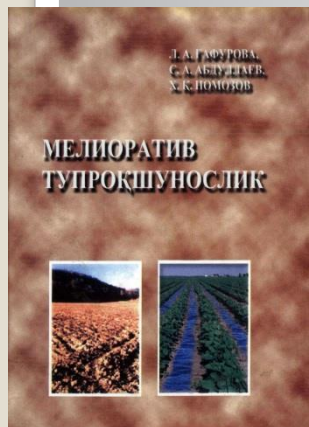
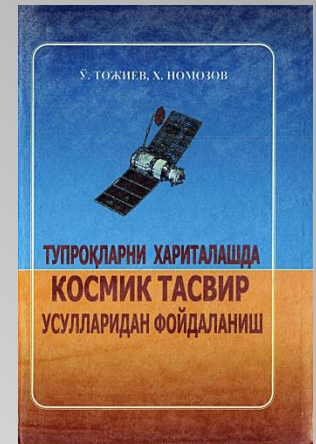
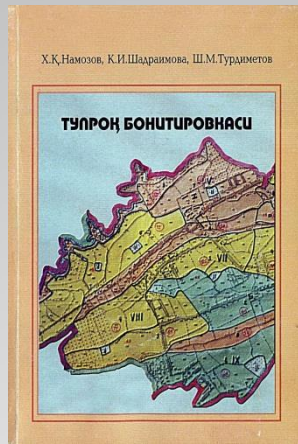
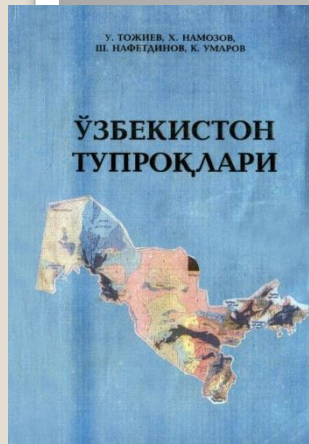
Иш босқичлари ва вақти	Фаолият мазмуни	
	Таълим берувчи	Таълим олувчилар
1-босқич. Ўқув машғулотидаги кириш (10 дақ)	<p>1.1. Мавзунинг номи мақсади ва кутилаётган натижалар етказилади.</p> <p>1.2. Ақлий ҳужум ва савол-жавоб усули ёрдамида ушбу мавзуга оид маълумотлар айтилади.</p> <p>1.3. Олдинги ўтилган мавзу бўйича қисқача савол-жавоб қилинади.</p>	<p>Тинглайдилар.</p> <p>Ёзиб оладилар</p> <p>аниқлаштирувчи саволлар берадилар</p>
2-босқич. Асосий (60 дақ)	<p>2.1. Маъруза режаси ва тузилишига мувофиқ таълим жараёни бўйича ташкил этиш ҳаракатлари тартибли равишда баён этилади.</p> <p>2.2. Жадвал ва слайдлар ёрдамида мавзу баён қилинади. Берилаётган маълумотлар асосида йўналтирувчи саволлар берилади.</p>	<p>Тинглайдилар.</p> <p>Жадвал ва чизмаларни дафтарга кўчириб оладилар, савол берадилар</p>
3-босқич. Якуний (10 дақ)	<p>3.1. Мавзу якунланади. Қилинган ишларни келгусида касбий фаолиятларда муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидланади.</p> <p>3.2. Мавзу бўйича керакли адабиётлар рўйхати берилади.</p> <p>3.3. Кейинги мавзуга тайёргарлик кўриш учун мустақил иш мавзулари берилади ва адабиётлардан фойдаланиш тушунтирилади.</p>	<p>Саволлар берадилар.</p> <p>Топшириқ ёзадилар</p>

Тупроқ пайдо қилувчи омиллар

омиллар

ФАН БЎЙИЧА АДАБИЁТЛАР

Ўсимлик зоналари

Тундра
ва аралаш
ўрмон.

Тайга ёки
мутазил
иқлимдаги
нина баргли

Ўрмон- дашт

Дашт

Қуруқ
даштлар

Чўллар

Чала
саванналар

An aerial photograph of a mountainous region with extensive terraced rice fields. The terraces are arranged in a series of concentric, curved steps that follow the contours of the hills. The fields are lush green, and the surrounding landscape is a mix of green vegetation and brown earth. The sky is a clear, pale blue.

Encyclopedia of
Soil Science
SECOND EDITION

edited by
Rattan Lal

Тупроқлар классификацияси

В.В. Докучаев I Нормал тупроқлар.

А) Ўсимлик
ўсадиган қуруқлик
тупроқлари

Оч тусли шимолий
сур тупроқлар

Сур тусли ўрмон
тупроқлари
Қора тупроқлар

Каштан тупроқлар
Қўнғир мўртосимон
тупроқлар

Б) Қуруқлик –
ботқоқ тупроқлар

Ўтлоқ тупроқлар

В) Ботқоқ
тупроқлар

Тундра тупроқлар

Торфли тупроқлар

Ботқоқ тупроқлар.

А.М. Сибирцев классификацияси зонал тупроқлар

Латерит тупроқлар

Атмосфера – чангли тупроқлар

Азонал тупроқлар.

Чўл- дашт тупроқлари

Қора – тупроқлар

Сур тусли ўрмон тупроқлари

Чимли ва рамен- подзоллашган тупроқлар.

Тундра тупроқлар

Интразонал тупроқлар.

Ботқоқ тупроқлар.

Шўртоб тупроқлар

Чириндили – карбонатли тупроқлар

Скелет зарали тупроқлар

Дағал зарали тупроқлар

К.Д. Глинка классификацияси

- I тип Латерит тупроқлар.
- Улар типик латеритлар, субтропик қизил тупроқлар ва муътадил илиқ ўлкаларнинг қизил тупроқлардир.
- II тип подзоллашган тупроқлар.
- Бу тупроқлар қўнғир тупроқлар, подзол глейли, торфли- подзол, бирламчи подзоллашган, ўтлоқ- подзоллашган қора, иккиламчи подзоллашган тупроқлар.
- III- Дашт тупроқлари. Бу тупроқлар, каштан, қўнғир, бўз ва субтропик дашт қизил тусли тупроқлари.
- IV – тип ботқоқ тупроқлар
- Ботқоқ, ўтлоқ- ботқоқ, шўрхок ботқоқ ва шўрхокларга бўлинади.

Тупроқтарни таксономик бирликлари

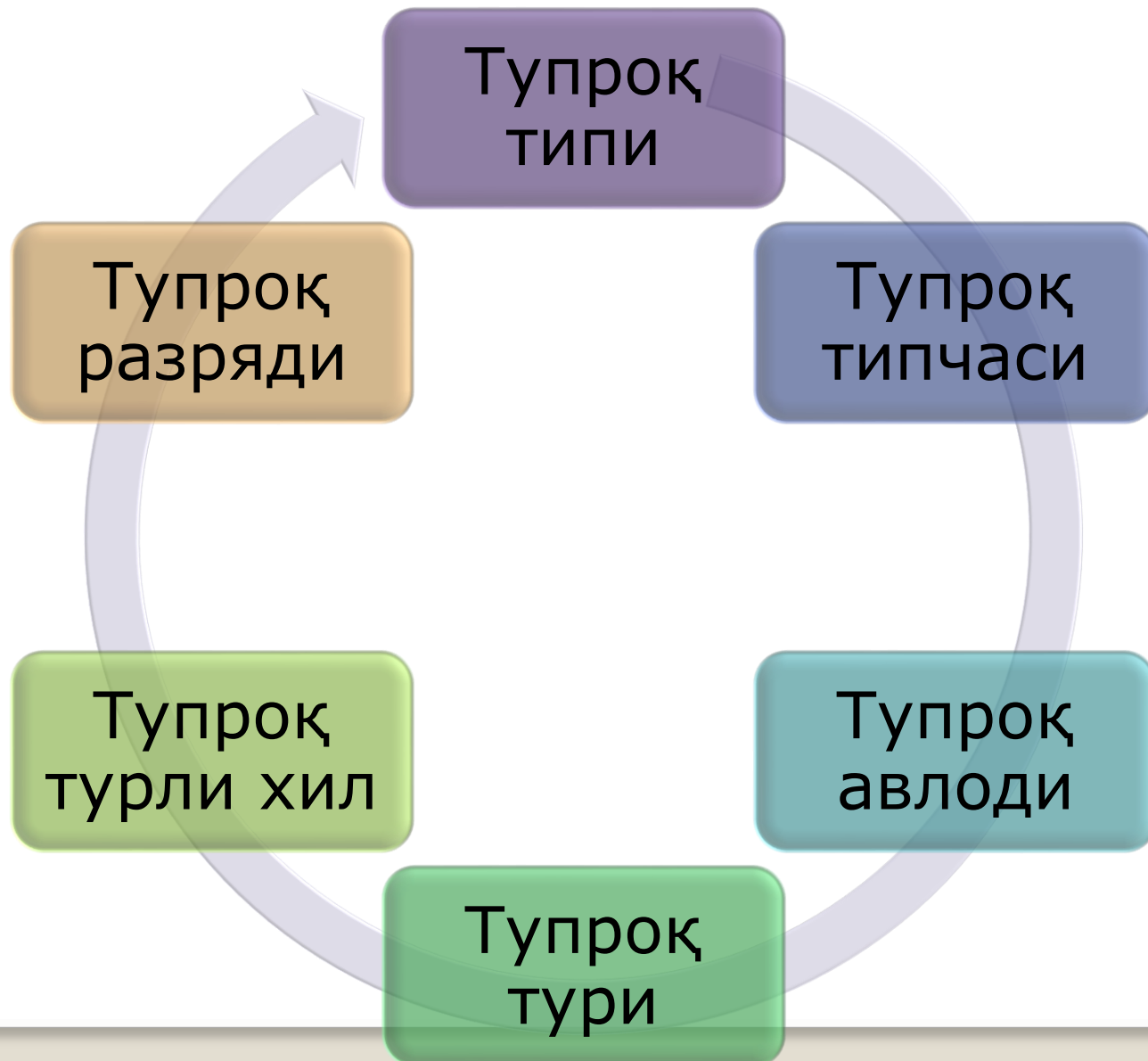

Fig. 1 Mid-boreal spruce forest in European Russia.
(Courtesy of E. Lopatin.)

Бореал регионлар тупроқлари
Скандинавия,
(Rattan Lal)

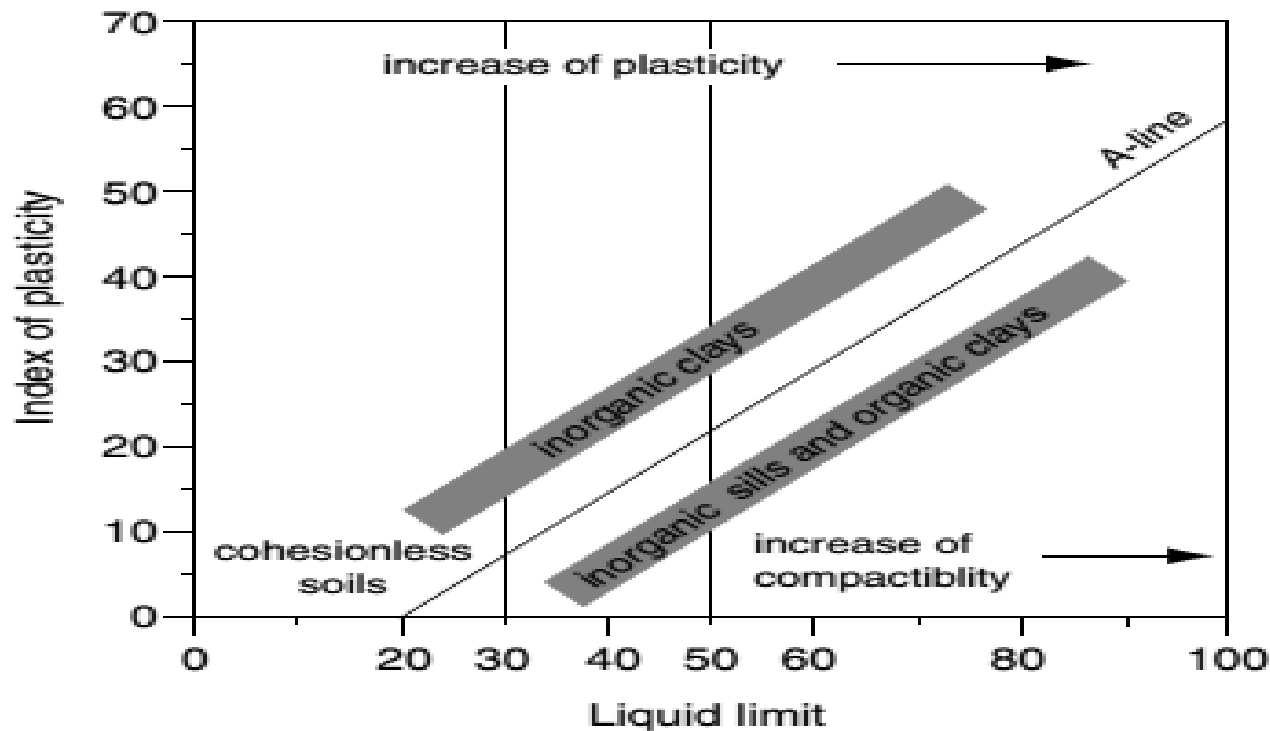

Fig. 3 Classification of soils according to Atterberg limits and Casagrande A-line.

Atterberg бұйыча тупроқ
классификациясы. (Rattan Lal)

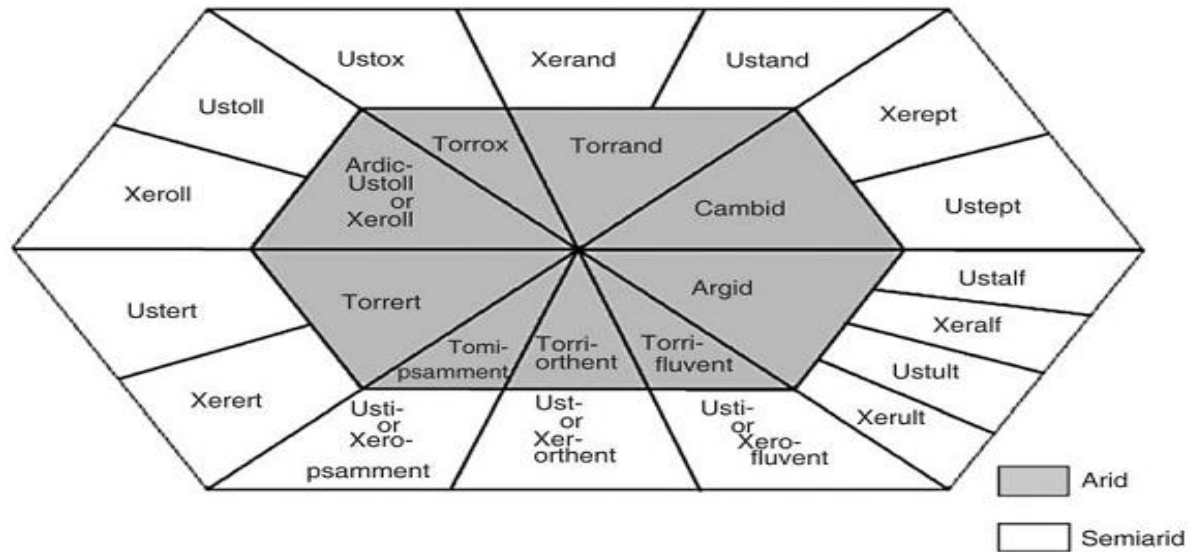

Fig. 2 Illustration of Soil Taxonomy Suborders and Great Groups that have aridic moisture regimes (shaded) and their moister counterparts that have ustic and xeric moisture regimes. (From Ref.^[5])

Тупроқ таксономияси (Rattan Lal)

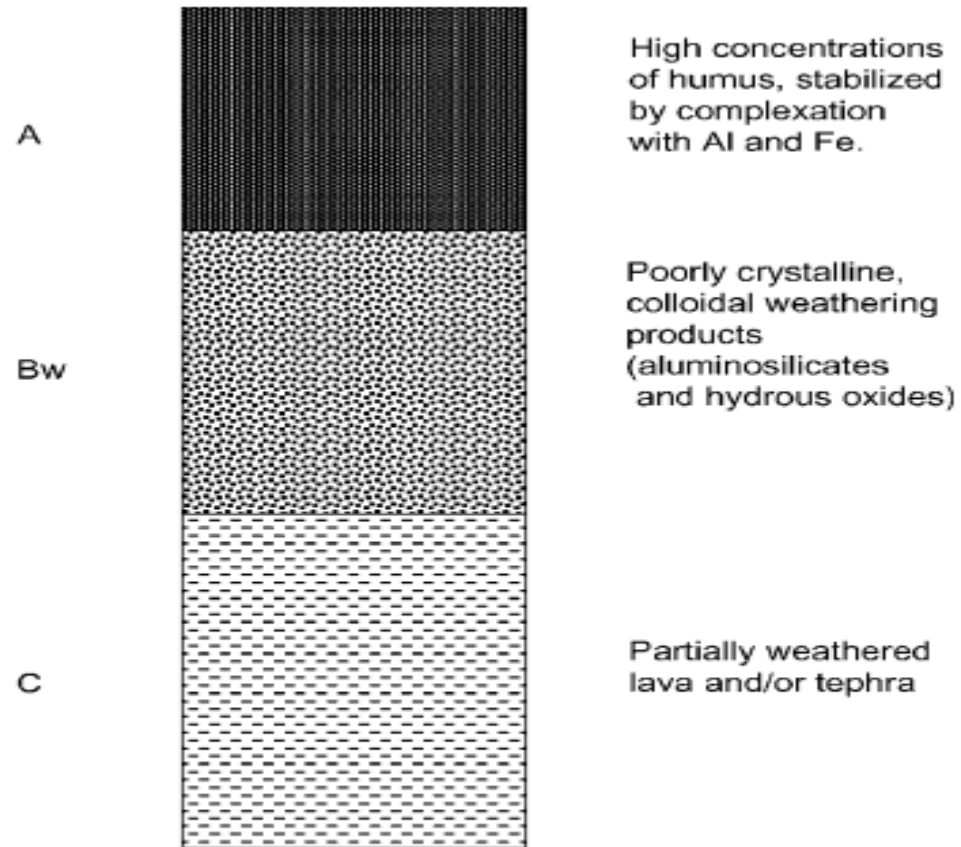

Fig. 1 Schematic of a typical Andisol profile.

Типик Andisol тупроқлар профіли (Rattan Lal)

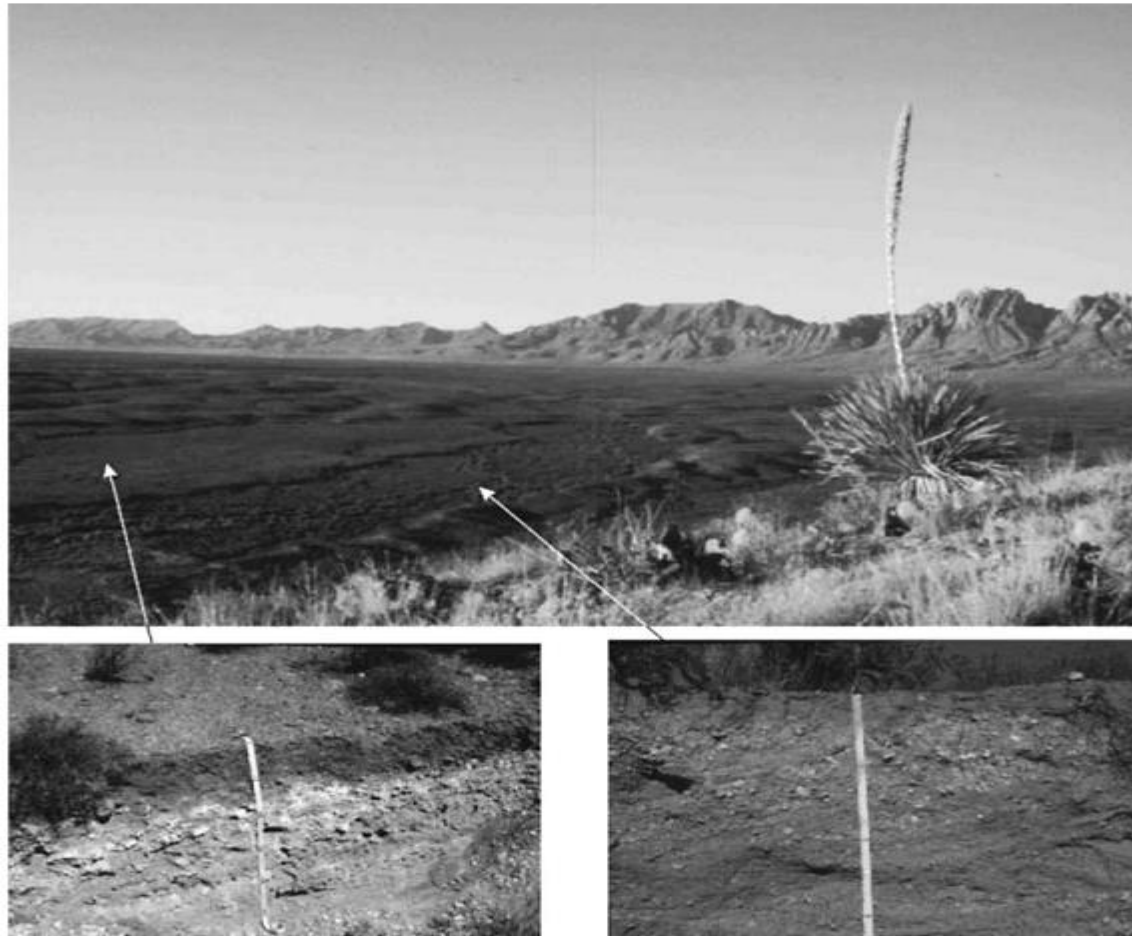

Fig. 1 Desert piedmont slope rising to a mountain chain in southern New Mexico. Progressively older geomorphic surfaces with progressively greater soil development are typical features of piedmont slopes. The younger soil on the right (about 3000 yr old) has a small amount of carbonate (white zone in profile). The older soil to the left (25,000–150,000 yr old) has substantially more carbonate. In addition, the older soil has an argillic horizon overlying the carbonate horizon.

Мексиканинг жанубий қисми чўллари тоғ
томонга йўналган. (Rattan Lal)

**Эътиборингиз
учун рахмат.**